

**Strategia rozwoju Wydziału Nauk Humanistycznych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
na lata 2020—2025**

Rys historyczny

Powstały wraz z Uniwersytetem w 1918 roku Wydział Nauk Humanistycznych ma za sobą długą i zacną tradycję. U początków kształtowania się Uczelni strukturę Wydziału konstituowały sekcje, umożliwiające specjalizację w określonych dziedzinach, najpierw: filozoficzna i historyczna, następnie – filologii klasycznej oraz filologii nowożytnej wraz z polonistyką i romanistyką, a w dalszej kolejności germanistyczna (po kilkuletniej przerwie w funkcjonowaniu reaktywowana jako filologia niemiecka), pedagogiczna (załączek późniejszego Instytutu Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych), historii sztuki i filologii angielskiej; w ich ramach działały katedry, w pierwszym okresie były to: Katedra Historii Literatury, Katedra Języka Polskiego i Językoznawstwa. W kolejnych latach istnienia Wydziału zwiększała się liczba zarówno sekcji, jak i katedr. W roku akademickim 1920/1921 w strukturze Wydziału został również wyodrębniony dwuletni Instytut Pedagogiczny, powołany dla studentów trzeciego i czwartego roku w celu przygotowania ich do pełnienia zawodu nauczyciela. Wczesny okres funkcjonowania Wydziału był czasem zainicjowania przez jego profesorów kół naukowych: Miłośników Literatury, Filozoficznego i Historycznego. Nauka na Wydziale cieszyła się dużą popularnością, już bowiem w 1930 roku liczba studentów stanowiła 1/5 wszystkich uczących się na Uniwersytecie i wciąż rosła; w ostatnim przedwojennym roku akademickim 1938/39 Wydział liczył 409 słuchaczy, wówczas też, jak i cały Uniwersytet, cieszył się ustawowo zagwarantowaną pełnią uprawnień w zakresie nadawania wszystkich stopni i tytułów naukowych.

Po wojennych represjach i okresie tajnego nauczania w roku 1944 Wydział Nauk Humanistycznych, jak cały Uniwersytet, oficjalnie wznowił swoją działalność. Praca na Wydziale ruszyła w sześciu przedwojennych sekcjach: filozofii (przekształconej w roku akademickim 1946/47 w Wydział Filozofii Chrześcijańskiej), pedagogiki, historii oraz filologii polskiej, klasycznej i francuskiej. W następnym roku (1945) zorganizowano kolejny kierunek studiów – historię sztuki, zaś w 1946 uruchomiono studium filologii niemieckiej i angielskiej. Lata 50. XX wieku to okres dla Wydziału Nauk Humanistycznych trudny, liczne bowiem represje władz państwowych – negatywnie oddziałujące na losy nauki i kształcenia – skutkowały likwidacją poszczególnych sekcji, ograniczaniem liczebnego stanu kadry

profesorskiej i rekrutowanych studentów czy wreszcie w roku 1953 – odebraniem Wydziałowi Nauk Humanistycznych prawa przeprowadzania przewodów doktorskich i habilitacyjnych, a następnie odmową zatwierdzania stopni naukowych zdobywanych przez pracowników Wydziału na uczelniach państwowych. W połowie lat 60. pozostały zaledwie cztery sekcje niezagrożone likwidacją: historii, historii sztuki, filologii polskiej i filologii klasycznej. Taka struktura Wydziału utrzymywała się przez kilka lat, dopiero od roku 1973 dał się zauważyć stopniowy jego rozwój. W 1973 roku reaktywowano bowiem sekcję filologii romańskiej, ale dopiero powstanie „Solidarności” otworzyło w pełni drogę do wznowienia działalności innych sekcji: filologii angielskiej (1982/83), germańskiej (1983/84), a następnie powołania filologii słowiańskiej (1989). W 1999 roku decyzją Senatu Akademickiego KUL sekcje przekształcono w instytuty. W latach 80. wszystkim wydziałom Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w tym również WNH, przywrócono prawo do nadawania stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego.

Po wojnie w strukturze Wydziału Nauk Humanistycznych zaczęły powstawać ośrodki, mające charakter wyspecjalizowanych jednostek naukowych, przeznaczonych do prowadzenia wysokiej jakości badań nad historią, literaturą i kulturą religijną. Do dziś pełnią one niezwykle ważną rolę w procesie rozwijania badań nad dziedzictwem narodowym i doskonalenia ich jakości, zarazem wydatnie podnosząc prestiż Uniwersytetu w kraju i poza jego granicami.

Pięcioletni dwusemestralny system kształcenia na Uniwersytecie, a tym samym i na Wydziale, obowiązujący niemalże od początków jego istnienia, uległ zmianie w roku akademickim 2007/2008. Wtedy to wskutek reformy wprowadzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wszystkie kierunki uruchomiły trzyletnie studia stacjonarne 1. stopnia, kończące się dyplomem licencjata, oraz dwuletnie studia 2. stopnia, zwieńczone dyplomem magistra. Reforma nauki i szkolnictwa wyższego z 2018 roku przyniosła kolejne zmiany, tym razem w strukturze Wydziału, w obrębie którego od 1.10.2019 istnieją cztery Instytuty: Literaturoznawstwa, Językoznawstwa, Historii oraz Nauk o Sztuce. Ostatni z wymienionych instytutów obejmuje uprawianą na naszym Wydziale niemal od początku jego istnienia historię sztuki, a także muzykologię i sztuki muzyczne, przedtem usytuowane na Wydziale Teologii.

Obecnie WNH jest największym wydziałem na Uniwersytecie oraz jednym z największych wydziałów humanistycznych w Polsce. Wobec wyzwań współczesności spoczywa na nim podwójna odpowiedzialność: za prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych nad dziejami, językiem i wytworami twórczej aktywności człowieka w duchu *christianitas*, oraz za przekazywanie aktualnej wiedzy, uwzględniającej obecność oraz rolę chrześcijaństwa w historii i kulturze.

1. Kontekst działalności i rozwoju Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

W świetle zagrożeń, jakie niesie ze sobą współczesny postęp technologiczny, wobec napierających surowych praw ekonomii oraz narzucania reguł bezwzględnego pragmatyzmu współczesna humanistyka nie tylko widzi potrzebę przypominania człowiekowi o jego godności, ale i pragnie wyeksponować jego rolę w świecie jako podmiotu historii oraz kultury. Mając w pamięci postulaty dawnych humanistów, mówiące o *humanitas* jako idei oznaczającej pełnię człowieczeństwa, dzisiejsze badania oraz system kształcenia nacechowane są dążeniem, by człowieka na nowo odkryć i rozwinąć, wtedy tylko bowiem będzie on mógł wydać owoc w aktywnym życiu społecznym. Nawet jeśli dzisiejszy świat zbyt zuchwale pozwolił sobie na dewaluację humanistyki, to celem naszym jest stałe podkreślanie, iż człowiek posiada władzę podjęcia się zadania kreacji, wynikłego z myślenia o świecie jak o dziele sztuki – w ten tylko sposób człowiek w sensie twórczym może wziąć odpowiedzialność za siebie samego, za otoczenie oraz za losy pokoleń. Ta postulowana przez humanizm postawa czynna, wyrastająca z powołania ku pięknu i dobru, miałyby odciskać się w kulturowych artefaktach, wyrażać w służbie społecznej i poświęceniu dla kraju. Godność człowieka – odkrywcy i wytwórcy, wynikająca m.in. z piękna, doskonałości i możliwości, jakie przed nim stoją, uzewnętrznia się bowiem w wartości podjętego działania, poprzez które wykuwa on w świecie swoje własne miejsce. Ekspansja nurtów negujących antropologiczne pierwiastki we współczesnym świecie, relatywizm poznawczy czy nawet swoista dezintegracja w obszarze metodologii badań zobowiązują humanistów do takich postaw, które przywrócą szacunek dla obiektywnej prawdy, przypomną o postawie pokory wobec przedmiotu badań, a ostatecznie doprowadzą do restytucji znaczenia dziedzictwa kulturowego.

2. Misja Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

Wydział Nauk Humanistycznych, powstały w roku założenia KUL, powołany został do realizacji badań nad szeroko rozumianą kulturą. Studia prowadzone w jego strukturach są wyrazem dążenia do poznawania rzeczywistości we wszystkich przejawach twórczej swobody człowieka, zainteresowania złożonością i dynamiką świata kultury. Systematyczne, wszechstronne i rzetelne badania, poszukiwanie mądrości, ostatecznej prawdy o rzeczywistości, prawdy łączącej wszystkie obszary humanistycznej eksploracji stanowią cel humanistyki na naszym Uniwersytecie od początków jej rozwoju.

W obszarze nauk humanistycznych uczeni poszukują wartości ludzkich, artykułując je tak, by wychować człowieka do godności. Studia na Wydziale Nauk Humanistycznych prowadzone są w harmonii między *ratio* i *fides* i służą kształceniu przyszłej inteligencji kraju. Szczególnie więc ważnym zadaniem jest łączenie tradycji z rozwojem, wyrażające się z jednej strony w zachowaniu rozpoznawalności Uniwersytetu jako uczelni opartej na jednoznacznie ukonstytuowanych wartościach, sięgających korzeni chrześcijaństwa, i mającej swój wyrazisty charakter, z drugiej zaś – w ukierunkowaniu na dynamikę przemian społeczno-kulturowych,

otwarcu na innowacje, postęp i nowe odkrycia oraz na rozwój międzynarodowej współpracy i żywy dialog z ośrodkami badawczymi na całym świecie.

Badania na Wydziale Nauk Humanistycznych prowadzone są w katedrach, w których pracują uczeni skupieni na eksploracji określonych wycinków lub aspektów przedmiotowej rzeczywistości. Niektóre z tych katedr mają bardzo długą i chwalebłą tradycję, co nadaje im trwałą i mocną tożsamość. Inne, młodsze, powstały w odpowiedzi na współczesne wyzwania naukowe i rozwój Wydziału. Te zespoły badawcze, świadome własnych korzeni, są nie tylko depozytariuszami osiągnięć swych wybitnych poprzedników, lecz także – dziedzicząc ich prestiż – przekazują stojące za nim wartości kolejnym pokoleniom uczonych, zapewniając w ten sposób ciągłość nauce, a wraz z nią – Uniwersytetowi.

W realizacji misji Wydziału w zakresie działalności naukowej oprócz katedr szczególnie istotną rolę odgrywają ośrodki badawcze. Jednostki te, usytuowane w instytutach dyscyplinowych i wyspecjalizowane w badaniach o kluczowym znaczeniu dla nauk humanistycznych, chrześcijaństwa i Kościoła, są zarazem rozpoznawalną w kraju i za granicą wizytówką Uniwersytetu w uprawianych przez siebie obszarach. W strukturze WNH istnieje siedem takich ośrodków, przypisanych do dwóch dyscyplin: historii i literaturoznawstwa.

Instytut Historii prowadzi badania przede wszystkim w zakresie dziejów ziem polskich i historii Polski w kontekście regionu (Europy, zwłaszcza Europy Środkowo-Wschodniej oraz Rosji) i świata (ze szczególnym uwzględnieniem Hiszpanii i krajów języka hiszpańskiego oraz relacji polsko-hiszpańskich i polsko-latynoamerykańskich), jak również dziejów Bizancjum i Bliskiego Wschodu, obejmujące okres od starożytności po czasy najnowsze. Profil naukowy Instytutu wyznaczają z jednej strony badania nad historią polskiego społeczeństwa w aspektach: demograficznym, politycznym, kulturoznawczym, gospodarczym i religijnym od średniowiecza poprzez czasy nowożytne po wiek XIX (zabory, powstania i zesłania) i XX (Polska i Polacy wobec totalitaryzmów i wschodnich sąsiadów, emigracja polska i rosyjska), z uwzględnieniem duchowieństwa i roli Kościoła rzymskokatolickiego na ziemiach polskich oraz stosunków państwo-Kościół, z drugiej zaś – studia nad dziejami historiografii polskiej XIX i XX wieku oraz metodologią badań historycznych. Prace badawcze w Instytucie obejmują również takie zagadnienia, jak źródłoznawstwo, biografistyka i prozopografia, chronologia i techniki pomiaru czasu, geografia historyczna i kartografia. W Instytucie prowadzone są zaawansowane prace służące gromadzeniu danych geoprzestrzennych i porządkowaniu informacji w czasowo-przestrzennych bazach danych oraz ich udostępnieniu, a także badania z zakresu heraldyki i symboliki państwowej, demografii historycznej, archiwistyki i zarządzania dokumentacją. Ważne miejsce zajmują również prace nad historią wojen i wojskowości, badania interdyscyplinarne nad zagadnieniami turystyki kulturowej i krajoznawstwa, a także nad mniejszościami narodowymi w Polsce i Europie, poszerzone o kontekst wyznaniowy. Instytut wydaje zeszyt 2 Historia „Roczników Humanistycznych”, rocznik „Studia Polonijne” oraz półrocznik „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”.

W obrębie Instytutu Historii funkcjonują 4 wyspecjalizowane ośrodki badawcze: Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce, Ośrodek Badań nad Polonią i

Duszpasterstwem Polonijnym KUL, Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych oraz Ośrodek Badań nad Dziejami KUL, których prace wpisują się szczególnie mocno w misję Uniwersytetu.

Ośrodek Badań nad Geografią Historyczną Kościoła w Polsce (powołany w 1956 r. z inicjatywy prof. Jerzego Kłoczowskiego, prof. Zygmunta Sułowskiego i dr hab. Marzeny Pollakówny) prowadzi badania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii geoinformacyjnych dotyczące organizacji i zróżnicowania przestrzeni społeczno-religijnej Polski i Rzeczypospolitej Obojga Narodów w jej rozwoju historycznym, ewolucji oraz wpływu na wszelkie przejawy działalności ludzkiej. Jest jedynym tego typu ośrodkiem badawczym w Polsce.

Ośrodek Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych (powołany w 1956 r. z inicjatywy o. Romualda Gustawa), włączony w struktury WNH 1.10.2019 r., posiada rangę wiodącej instytucji naukowo-badawczej w Polsce i za granicą dla zagadnień związanych z archiwistyką, bibliotekarstwem i muzealnictwem kościelnym. Prowadzi interdyscyplinarne badania z zakresu historii, nauk o sztuce, literaturoznawstwa, nauk o kulturze i religii, nauk teologicznych i nauk prawnych. Ośrodek wydaje od 1959 r. półrocznik „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”.

Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym (założony w 1972 r. przez o. prof. Mieczysława A. Krąpca) prowadzi badania nad dziedzictwem kultury polskiej za granicą w obszarach: parafie polonijne, szkolnictwo i prasa. Prowadzona przez Ośrodek inwentaryzacja fotograficzna i źródłowa ma kluczowe znaczenie dla ratowania przed utratą ginącego dziedzictwa polskiej emigracji w Ameryce i Europie Zachodniej. Ośrodek wydaje od 1976 r. rocznik „Studia Polonijne”.

Ośrodek Badań nad Dziejami KUL (powołany w 2019 r. z inicjatywy ks. prof. Antoniego Dębińskiego, początkowo jako pracownia pod kierunkiem dr hab. Ireny Wodzianowskiej, a od grudnia 2019 r. przemianowany na ośrodek) prowadzi kluczowe dla tożsamości Uniwersytetu badania nad kształtowaniem się i rozwojem KUL jako pierwszej katolickiej uczelni w Europie Środkowo-Wschodniej oraz losami jej wykładowców i absolwentów.

Instytut Literaturoznawstwa prowadzi badania obejmujące wszystkie najważniejsze aspekty wiedzy o literaturze. Z jednej strony dotyczą one szerokiego zakresu literatur narodowych: od literatury greckiej i łacińskiej, poprzez literaturę polską i literatury wschodniosłowiańskie: rosyjską, ukraińską i białoruską, po literatury angielskiego, francuskiego i niemieckiego obszaru językowego, a także literaturę niderlandzką, celtycką oraz chińską. Z drugiej strony badania te obejmują historię literatury, teorię literatury i metodologię badań literackich, studia komparatystyczne i kulturowe oraz podejmują najważniejsze zagadnienia współczesnej humanistyki. Szczególnie silną stroną Instytutu jest rozwijana w nim refleksja teoretyczno-metodologiczna, uwzględniająca aktualne tendencje w światowej nauce, lecz zarazem zachowująca na ich tle własny, rozpoznawalny profil, m.in. w obszarach badań nad *sacrum* w literaturze i aksjologii literackiej. Poprzez harmonijne połączenie analizy historycznoliterackiej z metodologiczną świadomością badania literackie uprawiane na Wydziale Nauk

Humanistycznych odsłaniają estetyczny i etyczny wymiar literatury, rozumianej jako miejsce poszukiwania odpowiedzi na pytania o człowieka w relacji do świata i transcendencji, przy jednoczesnym zachowaniu szacunku dla odrębności dzieł powstałych w różnych kontekstach kulturowych. Istotny element działalności Instytutu stanowią także projekty edytorskie, mające na celu zachowanie utworów o istotnym znaczeniu dla rozwoju narodowej literatury i kultury. Instytut wydaje 6 zeszytów „Roczników Humanistycznych”: z. 1 Literatura polska, z. 3 Filologia klasyczna, z. 5 Neofilologia, z. 7 Słowianoznawstwo, z. 9 Sinologia, z. 11. Anglica oraz czasopisma: „Studia Norwidiana”, „Quêtes littéraires” i interdyscyplinarną „Tekę Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych”.

W obrębie Instytutu Literaturoznawstwa funkcjonują 3 wyspecjalizowane ośrodki badawcze, których prace szczególnie mocno wpisują się w misję Uniwersytetu: Ośrodek Badań nad Twórczością Cypriana Norwida, Ośrodek Badań nad Literaturą Religijną, Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Historią i Dziedzictwem Kulturowym Żydów Europy Środkowej i Wschodniej.

Ośrodek Badań nad Twórczością Cypriana Norwida (założony w 1985 r. przez prof. Stefana Sawickiego) współtworzy unikatowy zespół uczonych skoncentrowany na badaniu dzieł najwybitniejszego polskiego chrześcijańskiego poety i artysty. Ośrodek prowadzi prace nad życiem i twórczością Norwida w ujęciu biograficznym, edytorskim (pierwsza krytyczna edycja „Dzieł wszystkich” i pierwszy naukowy „Katalog prac plastycznych”) oraz interpretacyjnym, zarówno historycznym, jak i aktualizującym. Ośrodek wydaje rocznik „Studia Norwidiana” (ukazuje się od 1983 r.).

Ośrodek Badań nad Literaturą Religijną (założony w 1952 r. przez prof. Czesława Zgorzelskiego) to jedyny wyspecjalizowany ośrodek badawczy w Polsce, prowadzący wszechstronne badania nad związkami między literaturą a religią, z zachowaniem najlepszych tradycji filologicznych i uwzględnieniem nowoczesnych wyzwań humanistyki.

Międzynarodowy Ośrodek Badań nad Historią i Dziedzictwem Kulturowym Żydów Europy Środkowej i Wschodniej (założony w 2013 r. przez prof. Sławomira Żurka) prowadzi szeroko zakrojone badania z zakresu historii literatury oraz kultury polsko-żydowskiej, relacji chrześcijańsko-żydowskich, a także życia kulturalnego i literackiego Żydów w Izraelu, wywodzących się z tej części Europy, ze szczególnym uwzględnieniem Holocaustu postrzeganego w perspektywie komparatystycznej i transkulturowej.

Instytut Językoznawstwa prowadzi synchroniczne i diachroniczne badania w obrębie większości działów językoznawstwa: fonetyki, fonologii, semantyki, leksyki, morfologii, składni, gramatyki tekstu i pragmatyki językowej, z wykorzystaniem aktualnych metodologii i wielojęzycznych baz korpusowych. Badania te są powiązane z grupami językowymi, a w ich obrębie – z językami narodowymi: słowiańskimi (polski, rosyjski, ukraiński), germańskimi (angielski, niemiecki, niderlandzki), romańskimi (francuski, hiszpański, włoski), celtyckimi (walijski, irlandzki) oraz chińskim. Instytut prowadzi też badania w takich poddyscyplinach językoznawstwa jak: glottodydaktyka, akwizycja języków obcych i języka polskiego, gramatyka kontrastywna języka polskiego i języków europejskich, translatoryka oraz językoznawstwo

ogólne. W Instytucie realizowane są duże projekty naukowe finansowane przez instytucje krajowe i zagraniczne, organizowane są cykliczne konferencje naukowe o międzynarodowym zasięgu (w tym globalna Linguistics Beyond and Within) oraz wydawane czasopisma: „LingBaW”, „Teki Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych” oraz specjalistyczne zeszyty „Roczników Humanistycznych” poświęcone problematyce lingwistycznej: z. 5 Neofilologia, z. 6 Językoznawstwo, z. 7 Słowianoznawstwo, z. 8 Translatologia i lingwistyka korpusowa, z. 10 Glottodydaktyka.

Instytut Nauk o Sztuce prowadzi działalność w dwóch głównych obszarach: historii sztuki i muzykologii. W ramach każdego z nich podejmowane są zagadnienia związane z szeroko rozumianą kulturą polską i europejską, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu religijnego. Ukierunkowanie to identyfikuje ośrodek i wpisuje prowadzone badania w misję Uniwersytetu.

Wśród problemów badawczych historii sztuki podejmowane są m.in. następujące zagadnienia: mecenat magnacki w Polsce od XVI do XVIII wieku; programy ideowe w sztuce polskiej XVI-XVIII wieku; artyści polscy w Wiedniu na przełomie XIX/XX wieku; mecenat artystyczny czasów nowożytnych; kultura artystyczna Lublina od XVI do XXI wieku; ikonografia chrześcijańska; tradycja łacińska i bizantyńska w sztuce średniowiecznej Europy; sztuka polska dwudziestolecia międzywojennego.

Badania muzykologiczne obejmują m.in. gregoriańską i postgregoriańską monodię liturgiczną w Polsce w źródłach muzyczno-liturgicznych; zagadnienia polskiej tradycji muzycznej; religijną kulturę muzyczną XVII-XXI w.; badania inwentaryzacyjne i analizę struktury brzmieniowej organów w Polsce; ludową pobożność w aspekcie muzycznym i antropologicznym; kod muzyczny tradycyjnej obrzędowości; twórczość kompozytorów polskich na emigracji; badania analityczne traktatów muzycznych. Instytut wydaje 2 zeszyty „Roczników Humanistycznych”: z. 4 Historia sztuki i z. 12 Muzykologia.

Cele, które stawia przed sobą Wydział Nauk Humanistycznych w zakresie działalności naukowej, wyrastają z pełnej dumy tradycji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, którego istotnym zadaniem jest prowadzenie badań nad aksjologicznymi wymiarami aktywności człowieka w jej różnorodnych obszarach: języka, literatury, sztuk plastycznych, muzyki czy tekstów kultury, z uwzględnieniem historycznej i współczesnej roli chrześcijaństwa, oraz formowanie środowiska o takim systemie wartości.

Wydział Nauk Humanistycznych powołany został nie tylko do prowadzenia badań w duchu *pietatis christiana*, ale i do pełnienia misji dydaktycznej, mającej na celu przygotowanie absolwenta do wykonywania z humanistyczną świadomością oraz w duchu służby społeczeństwu szerokiego zakresu zawodów. Misja ta oparta jest na idei kształcenia, obliczonego na stworzenie takiej koncepcji człowieka, która będzie odpowiadała posłannictwu Uniwersytetu i tym samym realizowała strategię jego rozwoju. Od początku w misję tę, stanowiącą społeczną rację istnienia Wydziału, wpisane było kształcenie pedagogiczne, które nadal należy do jego priorytetowych zadań. Rzetelne przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela z poświęceniem i w poczuciu głębokiej odpowiedzialności

za losy przyszłych pokoleń stanowi kontynuację 100-letniej tradycji, na bieżąco adaptowanej do wyzwań i możliwości, jakie przynosi ze sobą teraźniejszość.

Wydział Nauk Humanistycznych odgrywa również ważną rolę społeczno-kulturową, będącą pochodną działalności naukowej i dydaktycznej, a transponowaną na zewnątrz. Wpływa on bowiem na otoczenie nie tylko poprzez kształcenie humanistów, lecz także propagowanie wartości humanistycznych, ujawnianych w wielu działaniach popularyzatorskich. Należy do nich m.in. teatr, który motywuje do aktywności zarówno pracowników, jak i studentów, lecz adresowany jest zwłaszcza do społeczności pozauniwersyteckiej, do której kieruje swoje przedstawienia. Równie istotnym wyrazem społeczno-kulturowej aktywności Wydziału są wykłady otwarte, odczyty i różnorodne działania popularyzatorskie, m.in. spotkania z wybitnymi osobowościami, w tym twórcami kultury (pisarzami, tłumaczami literatury pięknej, muzykami), koncerty oraz wystawy. Uważny wybór doktorów honorowych z kolei służy kreowaniu i propagowaniu modelowego wizerunku współczesnego humanisty.

3. Strategia Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w poszczególnych obszarach działania

WNNH KUL aspiruje do doskonałości, rozumianej jako synteza oryginalnych odkryć naukowych i kształcenia na najwyższym poziomie, osiąganego w sposób zgodny z misją Uniwersytetu. Jakkolwiek doskonałość ta wykracza poza zmienne i arbitralne wyznaczniki parametryczne, w pełni respektujemy wymogi ewaluacyjne stawiane jednostkom naukowym i dążymy do uzyskania w tym zakresie jak najwyższych wyników. Traktujemy je jednak pomocniczo, jako środek do realizacji misji Wydziału, nie zaś samoistny cel.

3.1. Cele strategiczne w obszarze badań naukowych oraz trudności zagrażające ich realizacji.

W parametryzacji 2017 Wydział Nauk Humanistycznych otrzymał kategorię naukową A. Parametryzacja 2022 będzie pierwszą odrębną oceną każdej z czterech dyscyplin prowadzonych na Wydziale: historii, językoznawstwa, literaturoznawstwa i nauk o sztuce. Władze Wydziału mają świadomość zróżnicowanego mierzalnego potencjału naukowego tych dyscyplin. Jednak niezależnie od tego pierwszoplanowym celem umożliwiającym realizację misji Wydziału pozostaje utrzymanie kategorii A w każdej z nich.

3.1.1. Utrzymanie kategorii A w 4 dyscyplinach prowadzonych na Wydziale: historii, językoznawstwie, literaturoznawstwie i naukach o sztuce poprzez podniesienie parametrów mierzonych kryteriami I – III rozporządzenia MNiSW w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej.

Sposób realizacji:

1. W odniesieniu do kryterium I – podnoszenie wartości parametrycznej publikacji naukowych (zob. 3.1.2).

2. W odniesieniu do kryterium II – podnoszenie wartości parametrycznej projektów badawczych oraz komercjalizacja wyników badań (zob. 3.1.4. pkt. 1, 3.1.5. pkt. 1 i 3.1.6).
3. W odniesieniu do kryterium III – podnoszenie wartości parametrycznej wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (zob. 3.3.1).
4. Monitorowanie przez dyrektorów dyscyplin rezultatów działalności naukowej pracowników Wydziału i regularne informowanie o stanie dyscypliny dziekana Wydziału (zob. 4).

Trudności i zagrożenia:

Ad 4. Nadmierna częstotliwość sprawozdań pozyskiwanych od pracowników przez agendy pomocnicze KUL bez wykorzystania sprawozdawczości realizowanej zgodnie z obowiązującą legislaturą KUL.

3.1.2. Wspieranie badań naukowych i ich rezultatów w postaci publikacji naukowych o wysokiej wartości merytorycznej i parametrycznej.

Sposób realizacji:

1. Dofinansowywanie wartościowych parametrycznie publikacji naukowych pracowników Wydziału, w tym kosztów tłumaczenia na język obcy: a) monografii naukowych w wydawnictwach z wykazu MNiSW i b) artykułów naukowych w czasopiśmie z wykazu MNiSW o wartości co najmniej 40 pkt., tak aby każdy pracownik w okresie podlegającym parametryzacji mógł przedstawić 4 publikacje o jak najwyższej wartości punktowej.
2. Optymalne wykorzystanie środków z subwencji w granicach określonych legislaturą uniwersytecką.
3. Pozytywne stymulowanie pracowników poprzez zgłaszanie ich publikacji do prestiżowych nagród krajowych i międzynarodowych.

Trudności i zagrożenia:

Obecny system grantów dyscyplinowych preferuje działania długoterminowe i zakrojone na większą skalę, nie sprzyja natomiast wspieraniu działań doraźnych o mniejszej skali, które również prowadzą do pożądanego rezultatu w postaci wartościowej parametrycznie publikacji. Ogranicza to możliwości ich sfinansowania, a przez to realizację, a przy tym pozbawia dziekana realnej możliwości kształtowania, w porozumieniu z dyrektorami dyscyplin, polityki naukowej Wydziału.

3.1.3. Zapewnienie ciągłości i podnoszenie jakości i wartości parametrycznej publikacji o znaczeniu istotnym dla rozwoju nauki i otoczenia społecznego oraz dla prestiżu Uniwersytetu w Polsce i za granicą, w szczególności wydawnictw ciągłych oraz seryjnych, będących wizytówką KUL-owskiej humanistyki.

Sposób realizacji:

1. Zapewnienie, we współpracy z władzami Uniwersytetu, finansowej stabilności czasopiśmom naukowym, wydawanym lub współwydawanym przez Wydział:

„Roczniki Humanistyczne”, „Studia Norwidiana”, „Studia Polonijne”, „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Quêtes littéraires”, „Lingbaw” i „Teki Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych”, oraz stałe podnoszenie ich parametrów, w szczególności wskaźników umiędzynarodowienia i cytowalności, w celu wprowadzenia ich i/lub utrzymania w kluczowych bazach indeksujących (Web of Science, Scopus).

2. Kontynuowanie prestiżowych edycji, w tym *Dzieł wszystkich* C. Norwida i *Pism wszystkich* B. Prusa, oraz rozwijanie serii wydawniczych, w tym pierwszej KUL-owskiej serii sinologicznej *Confuciana*.
3. Rozwijanie współpracy z Towarzystwem Naukowym KUL na rzecz podniesienia jakości i międzynarodowej rozpoznawalności „Roczników Humanistycznych” oraz zwiększenia liczby monografii naukowych publikowanych we współpracy z TN KUL.

Trudności i zagrożenia:

Ad 1. Określanie przez władze Uniwersytetu limitów w zakresie liczby czasopism przypisanych do dyscypliny i finansowanych z budżetu Uniwersytetu może doprowadzić do sytuacji, w której wysoko punktowane czasopisma, reprezentujące formalnie tę samą dyscyplinę, lecz zróżnicowane pod względem specjalizacji, a zatem nieekwiwalentne, zostaną postawione na pozycji konkurentów do finansowania. Polityka taka jest szkodliwa. Czasopisma wysoko punktowane z tej samej dyscypliny, lecz reprezentujące różne subdyscypliny lub specjalności, winny być finansowane z budżetu Uniwersytetu, nie zaś ze skromnych środków rezerwy dyscyplinowej.

3.1.4. Wzrost umiędzynarodowienia badań naukowych.

Sposób realizacji:

1. Podnoszenie wartości parametrycznej projektów naukowych poprzez zwiększenie liczby wniosków o finansowanie projektów badawczych (grantów), składanych przez pracowników Wydziału do międzynarodowych i zagranicznych instytucji grantodawczych (np. Horyzont 2020).
2. Rozwijanie współpracy międzynarodowej poprzez politykę sprzyjającą udziałowi pracowników Wydziału w międzynarodowych sieciach i zespołach badawczych oraz projektach realizowanych w zagranicznych jednostkach naukowych.
3. Aktywne poszukiwanie i przyjmowanie na Wydział uczonych z zagranicznych jednostek naukowych w charakterze profesorów wizytujących.
4. Wspieranie pracowników Wydziału w procesie pozyskiwania i korzystania z prestiżowych stypendiów zagranicznych.
5. Umiędzynarodowienie wyników badań pracowników WNH poprzez finansowanie tłumaczeń i publikacji artykułów naukowych oraz monografii w zagranicznych periodykach o wysokiej pozycji w wykazie czasopism MNIŚW i w wydawnictwach naukowych z poziomu II w wykazie wydawnictw MNIŚW, m.in. na drodze wykorzystania środków z programów grantowych MNIŚW.

Trudności i zagrożenia:

Ad 1. Brak językowego wsparcia i profesjonalnego doradztwa na etapie przygotowania wniosku do zagranicznych i międzynarodowych instytucji grantodawczych. Ponadto, realizacja grantu w KUL nie cieszy się wśród pracowników popularnością z powodu braku rzeczywistej pomocy ze strony agend obsługujących stronę administracyjno-finansową projektu.

Ad 5. Mimo wielu starań i wysiłków ze strony władz Wydziału od r. 2017 do chwili obecnej nie zdołano wypracować w KUL skutecznego trybu finansowania kompetentnego tłumaczenia i korekty językowej tekstów naukowych.

3.1.5. Rozwijanie współpracy z ośrodkami naukowymi w Polsce.

Uprawianie humanistyki w języku narodowym ma kluczowe znaczenie zarówno dla rozwoju nauki, jak i dla budowania poczucia tożsamości społecznej. W procesie tym podstawową rolę odgrywa współpraca naukowa na poziomie krajowym. Współpraca horyzontalna między jednostkami, a także poszczególnymi pracownikami WNH KUL i odpowiednio jednostkami zewnętrznymi oraz ich pracownikami stanowi wyjściową formę aktywności w ponadlokalnym środowisku naukowym, w ten sposób powstaje też forum do nawiązywania kontaktów naukowych z uczonymi z kraju i zagranicy.

Sposób realizacji:

1. Podnoszenie wartości parametrycznej projektów naukowych poprzez zwiększenie liczby wniosków o finansowanie projektów badawczych (grantów), składanych przez pracowników Wydziału za pośrednictwem KUL do krajowych instytucji grantodawczych (Narodowy Program Rozwoju Humanistyki, Narodowe Centrum Nauki).
2. Realizacja długoterminowej strategii Wydziału w odniesieniu do współpracy naukowej z krajowymi placówkami badawczymi poprzez wspieranie pracowników WNH KUL w projektach badawczych (grantach), realizowanych na zasadach wzajemności i partnerstwa w innych krajowych jednostkach naukowych.
3. Motywowanie pracowników WNH KUL do uczestnictwa w ważnych dla dyscypliny, a także interdyscyplinarnych krajowych spotkaniach naukowych (konferencjach, seminariach).

Trudności i zagrożenia:

Ad 1. Realizacja grantu w KUL nie cieszy się wśród pracowników popularnością z powodu braku realnej pomocy ze strony agend obsługujących stronę administracyjno-finansową projektu.

Ad 2. Nie należy stawiać przeszkód pracownikom KUL w udziale w projektach badawczych, realizowanych w instytucjach zewnętrznych. Udział ten przekłada się na publikacje naukowe afiliowane z KUL, a także na tworzenie sieci i zespołów badawczych, których funkcjonowanie (poza efektami naukowymi) przyczynia się do udziału pracowników innych instytucji w grantach realizowanych za pośrednictwem KUL. Ocena wniosków grantowych uwzględnia udział uczonych z różnych jednostek w projekcie i jest na ogół warunkiem uzyskania

finansowania. Udział w projektach badawczych realizowanych poza KUL daje efekt synergiczny: owocuje wzrostem rozpoznawalności pracowników w środowisku naukowym poza macierzystą uczelnią, a także publikacjami międzyjednostkowymi, premiowanymi w parametryzacji wyższą punktacją niż publikacje wieloautorskie wewnątrz jednostki.

Ad 3. Obecne zasady oceny parametrycznej nie sprzyjają finansowaniu przedsięwzięć nieprzynoszących bezpośrednich efektów parametrycznych, co grozi całkowitym uwiędnięciem ważnych dla nauki form i forów debaty akademickiej. Należy mieć zatem przed oczami istotną wartość tego rodzaju przedsięwzięć w procesie tworzenia dorobku naukowego i nie zaniedbywać ich finansowania, wyraźne efekty będą bowiem widoczne w dalszej perspektywie.

3.1.6. Podnoszenie wskaźnika komercjalizacji wyników badań naukowych.

Z istoty badań humanistycznych wynika nieprzekładalność ich wyników na wartości mierzalne parametrami finansowymi. Z tego względu nie realizujemy jako Wydział działań *stricto* komercjalizacyjnych zdefiniowanych w sposób, który nie pozwala zaliczyć do komercjalizacji takich aktywności, jak np. specjalistyczne usługi tłumaczeniowe lub opracowanie podręcznika do nauki języka na zamówienie MEN. Poszukujemy mimo to takich form działalności badawczej w poszczególnych dyscyplinach WNH, dzięki którym wyniki tejże działalności będą mogły zostać skomercjalizowane.

Sposób realizacji:

1. Komercjalizacja wiedzy historycznej poprzez wdrożenie technologii cyfrowych w badaniach naukowych, kształcenie, upowszechnianie i komercyjne udostępnianie wyników badań historycznych za pośrednictwem planowanego Centrum Usług Badawczych „Fabula Historica”.
2. Komercjalizacja wiedzy literaturoznawczej poprzez stworzenie aplikacji do publikowania edycji cyfrowych oraz prace z zakresu „text mining” w ramach planowanego Laboratorium Humanistyki Cyfrowej.
3. Komercjalizacja wiedzy językoznawczej poprzez opracowanie narzędzi stylometrycznych, pozwalających na ustalenie statystycznej charakterystyki stylu autora bądź wyjaśnienie autorstwa tekstów w ramach planowanego Laboratorium Badań Korpusowych i Fonetyki.
4. Komercjalizacja wiedzy z zakresu muzykologii i historii sztuki za pośrednictwem planowanego Cyfrowego Archiwum Tradycyjnej Kultury Muzycznej, Centrum Organoznawczych Usług Eksperymentalnych i Pracowni Dokumentacji Wizualnej.
5. Wspieranie, we współpracy z Działem Komercjalizacji, przedsięwzięć pracowników Wydziału, mogących być potencjalnym przedmiotem komercjalizacji poprzez wyszukiwanie i wskazywanie obszarów aktywności oraz wspieranie w działaniach w tym zakresie.

Trudności i zagrożenia:

Ad 1-4: Niedostateczne nakłady finansowe umożliwiające zakup profesjonalnego wyposażenia planowanych Centrów i Laboratoriów.

Ad 5. Wymogi formalne zakwalifikowania działania jako podlegającego komercjalizacji są skonstruowane w sposób nieskorelowany ze specyfiką dyscyplin filologicznych.

3.2. Strategia w zakresie kształcenia.

3.2.1. Kształcenie humanistów konkurencyjnych na rynku pracy.

Sposób realizacji:

1. Poszerzanie oferty dydaktycznej o kierunki studiów odpowiadające zmieniającemu się rynkowi pracy (współpraca z Biurem Karier).
2. Współpraca z Konwentem pracodawców WNH; rozszerzenie oraz umocnienie współpracy z instytucjami przyjmującymi studentów na praktyki.
3. Poszerzanie oferty specjalizacji zawodowych i/lub przedmiotów „do wyboru”, dających kompetencje rynkowe (nieujęte w specjalizację).
4. Wprowadzenie tutoring/mentoringu zawodowego ze strony instytucji zewnętrznej lub nauczyciela akademickiego o odpowiednim doświadczeniu zawodowym.
5. Inwestycja w doposażenie/wyposażenie pracowni i laboratoriów w sprzęt i nowoczesne oprogramowanie, umożliwiające uzyskiwanie przez studentów kompetencji poświadczonych certyfikatami.
6. Podnoszenie kompetencji dydaktycznych nauczycieli i zatrudnianie na umowy cywilnoprawne specjalistów-praktyków, a także tworzenie dla nich zajęć modułowych (niewypełniających 15-tygodniowego cyklu semestralnego).
7. Prowadzenie księgi dobrych praktyk jako narzędzia wysokiej jakości dydaktyki, zwłaszcza w zakresie przedmiotów pogłębiających kompetencje w cyklu kształcenia.
8. Doskonalenie programów studiów tak, by uwzględniały aktualne potrzeby społeczne i korelowały z prowadzonymi na WNH badaniami naukowymi.

3.2.2. Doskonalenie i poszerzanie umiejętności zawodowych studentów.

Sposób realizacji:

1. Wzbogacanie oferty dydaktycznej o szkolenia, staże i wymianę stypendialną.
2. Tworzenie/modyfikowanie programów studiów tak, by efekty uczenia się uwzględniały zmieniające się potrzeby w zakresie umiejętności i zdolności społecznych, zwłaszcza w środowisku międzynarodowym i wielokulturowym.
3. Poszerzanie oferty studiów podyplomowych.
4. Wypracowanie modelu kształcenia rozwijającego umiejętność widzenia świata w szerokim kontekście. Tego rodzaju kształcenie są w stanie zapewnić tacy nauczyciele akademicy, którzy mają świadomość aktualnego znaczenia wykładanego przedmiotu i jego związków ze światem zewnętrznym, nieatomizujący otaczającej rzeczywistości, otwarci na nowe zastosowania humanistyki i będący uważnymi obserwatorami życia w jego najbardziej złożonych aspektach.

3.2.3. Kształcenie humanistów – twórców i uczestników życia artystyczno-kulturalnego.

Sposób realizacji:

1. Wzbogacanie programów studiów o przedmioty rozwijające i kształcące kompetencje w zakresie czynnego i biernego uczestnictwa w kulturze, a także wprowadzenie do programów objazdów naukowych dodatkowo podnoszących kwalifikacje.
2. Stworzenie pozaprogramowej oferty fakultatywnych wyjazdów/objazdów naukowych.
3. Wspieranie udziału studentów w życiu kulturalnym i czasopiśmienniczym Uczelni, Lublina i regionu.
4. Tutoring/mentoring nauczycieli-specjalistów z zakresu kultury i sztuki.
5. Stymulowanie studentów do korzystania z zajęć spoza programu studiów w ramach dodatkowych (bezpłatnych) ECTS.

3.2.4. Stymulowanie/rozwijanie umiejętności świadomego i odpowiedzialnego projektowania własnego rozwoju naukowego i zawodowego.

Sposób realizacji:

1. Budowanie relacji mistrz – uczeń poprzez indywidualne podejście do studenta, stosunkowo niewielkie grupy zajęciowe, pozwalające nauczycielom akademickim rozpoznać predyspozycje podopiecznych i wspierać ich w rozwoju, tak by przy pomocy nauczyciela studenci umieli rozpoznać własne zdolności i zgodnie z nimi kształtować swoją zindywidualizowaną ścieżkę studiów.
2. Wzmacnianie potencjału naukowego studentów, wprowadzenie tutoringu/mentoringu nad studentami szczególnie uzdolnionymi, chcącymi wykorzystać czas nauki do rozwoju intelektualnego przekraczającego założenia programu studiów.
3. Włączanie studentów w życie naukowe, zapraszanie do wspólnych publikacji, ułatwienie dostępu do konferencji i publikacji naukowych na równych prawach z pracownikami/doktorantami.
4. Umożliwienie studentom swobodnego korzystania z zajęć oferowanych na innych wydziałach KUL, w przyszłości także na innych uczelniach (analogicznie do programu MOST).

3.2.5. Doskonalenie wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Sposób realizacji:

1. Wzmacnianie synergii między studentami, koordynatorami a Wydziałową Komisją Jakości Kształcenia.
2. Rozwijanie kompetencji koordynatorów kierunków i członków WKJK w zakresie zarządzania jakością kształcenia.
3. Zwiększanie udziału studentów w doskonaleniu i tworzeniu programów studiów.
4. Zacieśnienie współpracy z Konwentem pracodawców WNH.

5. Zwiększanie zwrotności ankiet ewaluacyjnych przy współpracy z RWSS WNH.

3.2.6. Umiędzynarodowienie kształcenia na studiach 1. i 2. stopnia.

Sposób realizacji:

1. Wzbogacanie i doskonalenie oferty dydaktycznej dla studentów z zagranicy (studiujących stale i korzystających z wymian studenckich).
2. Tworzenie nowych kierunków studiów dla studentów zagranicznych, w tym opracowanie programu *Polish Studies*.
3. Zatrudnianie na kierunkach neofilologicznych nauczycieli akademickich będących natywnymi użytkownikami języka, a przy tym mających doświadczenie dydaktyczne.
4. Poszerzanie oferty *visiting professors*.
5. Motywowanie nauczycieli akademickich do aplikowania o staże i stypendia zagraniczne, m.in. Fulbright, Erasmus+, CEEPUS, NAWA.

Trudności i zagrożenia w zakresie realizacji celów 3.2.1 – 3.2.6:

1. Dotyczące sztywnych regulacji uniwersyteckich w zakresie powierzania zajęć i konstruowania grup:

Zasadniczym zagrożeniem dla realizacji większości celów z zakresu kształcenia są sztywne paradygmaty uczelniane, tj. uruchamianie wyłącznie kierunków cieszących się dużym powodzeniem, umasowienie specjalizacji, zmniejszanie liczby zajęć fakultatywnych na kierunkach niewielkich (co *de facto* oznacza brak wyboru), rygorystyczne przestrzeganie (nierealnych do wypełnienia na niewielkich kierunkach) limitów studentów, koniecznych do uruchomienia przedmiotu. Zagrożeniem jest także wprowadzanie do siatki godzin obowiązkowych przedmiotów (np. Przedsiębiorczość) przy jednoczesnej niechęci do zwiększania liczby godzin w programie studiów – to w połączeniu z koniecznością sprostania ministerialnym standardom kształcenia (nauczycieli lub neofilologów) powoduje drastyczne kurczenie się liczby godzin, które można przeznaczyć na kształcenie kierunkowe, lecz niezawodowe.

Konieczne jest utrzymywanie kształcenia na kierunkach niszowych, mało liczebnych z powodu wysokiego stopnia trudności – *vide* filologie rzadkie i orientalne. Takie bowiem kierunki kształcą poszukiwanych na rynku specjalistów. Z punktu widzenia rozwoju tak specjalistycznych, jak i ogólnohumanistycznych kompetencji studentów pożądane jest zarówno oferowanie zajęć spoza programu studiów, które studenci mogą wybierać w ramach dodatkowych ECTS, jak i przekonanie ich do sięgania po tę ofertę.

2. Dotyczące polityki kadrowej Uniwersytetu:

Drugi obszar zagrożeń powiązany jest z polityką kadrową Uczelni. Konieczne jest usunięcie luki pokoleniowej, dostrzegalnej na wielu kierunkach prowadzonych na WNH. O ile kształcenie ukierunkowane na rozwijanie młodej kadry naukowej i wzmacnianie potencjału badawczego studentów oraz oparte na historycznie właściwej naszymu Wydziałowi i pożądanej relacji mistrz – uczeń wymaga kadry legitymującej się dużym dorobkiem naukowym, o tyle w kształceniu ukierunkowanym na rynek pracy konieczne jest zatrudnianie

osób lepiej odnajdujących się w cyfrowej rzeczywistości, pasjonatów i wizjonerów dostrzegających nowe możliwości oddziaływania humanistyki na rzeczywistość i sposoby wykorzystywania jej osiągnięć w życiu społecznym i gospodarczym. Niezbędna jest także większa swoboda Wydziału w zakresie podejmowania profesorów wizytujących i tworzenia dla nich modułowych kursów, niewpisujących się w nieelastyczny 15-tygodniowy semestr nieskorelowany z kalendarzem akademickim zagranicznych uniwersytetów.

3. Mentalne i osobowościowe:

Zagrożeniem po stronie studentów nierzadko jest niska samoocena blokująca wybory, po stronie nauczycieli akademickich natomiast przywiązanie do tego, co znane, niechęć do (samo)kształcenia i odkrywania nowych możliwości aplikacji wiedzy, śledzenia trendów. W drugim wypadku konieczne wydaje się wykorzystanie pozytywnej motywacji instytucjonalnej.

4. Finansowe:

Brak wydziałowych źródeł finansowania kulturalnej oraz naukowej aktywności studentów, w tym dofinansowania nieobligatoryjnych wyjazdów naukowych.

3.3. Strategia Wydziału w zakresie misji Uniwersytetu w wymiarze społecznym, wychowawczym i kulturotwórczym oraz w zakresie organizacji wewnętrznej.

3.3.1. Podnoszenie wartości parametrycznej wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki (kryterium III).

Raison d'être Uniwersytetu od początku jego istnienia jest odpowiedzialne oddziaływanie na społeczeństwo. Wydział realizuje tę misję stosownie do aktualnych potrzeb i możliwości.

Sposób realizacji:

1. Planowanie, promowanie i finansowanie publikacji oraz przedsięwzięć, które wpływają na sposób postrzegania i rozumienia zjawisk kulturowych i historycznych, wprowadzając tym samym humanistykę akademicką w szeroki obieg społeczny.
2. Monitorowanie wpływu dotychczasowej działalności naukowej Wydziału na otoczenie społeczne.

Trudności i zagrożenia:

Ad 1. Obecny podział subwencji nie przewiduje środków na cele, które nie są bezpośrednio związane z wytwarzaniem wysoko punktowanego dorobku naukowego.

Ad 2. Codzienny przegląd prasy wyraźnie pokazuje obecność pracowników WNH w przestrzeni społecznej. Brak jednak narzędzi do monitorowania wpływu działalności naukowej w zakresie nauk humanistycznych.

3.3.2. Wymiar społeczny i kulturotwórczy.

Wydział Nauk Humanistycznych jest nie tylko powołany do realizacji zadania uczestniczenia w publicznej, pozauniwersyteckiej debacie na temat aktualnych problemów kulturowych, ale i zobligowany do tego, by wytyczać i jednoznacznie wskazywać kierunki tejszy debaty oraz brać odpowiedzialność za jej społeczny rezonans. Toteż w badaniach podejmowane są zagadnienia o wysokiej randze kulturowej, w procesie kształcenia zaś uwydatniana formacyjna funkcja

nauczania. Ta ostatnia wyraża się w umiejętności adaptacji zdobytej wiedzy do potrzeb świata zewnętrznego. Jako prymarna podkreślana jest więc konieczność praktycznego zastosowania nabytych przez studenta kompetencji intelektualnych oraz uświadamiany pragmatyczny wymiar edukacji humanistycznej, a także wskazywana rola kształcenia w procesie postrzegania, rozumienia oraz interpretacji rzeczywistości na wszystkich poziomach współczesnej *humanitas*.

Sposób realizacji:

1. Wdrożenie programów edukacyjno-promocyjnych, m.in. Akademia Młodych Humanistów i „Książka z plecaka”, a także studenckiego projektu „*Et cetera*. O literaturze inaczej”.
2. Utrzymywanie i rozwijanie współpracy ze szkołami poprzez patronaty formalne i merytoryczne nad konkursami szkolnymi, m.in.: Ogólnopolski Przegląd Poezji „Jesienne Debiuty Poetyckie”, Ogólnopolski Konkurs Wiedzy o Indeksy KUL w Rybniku (anglistyczny i polonistyczny), Ogólnopolski Konkurs Języka Niemieckiego, Spotkania Teatralne „Zwierciadła”, Wojewódzki Konkurs Poprawności Językowej „Mówię i piszę po polsku” w Krasnymstawie.
3. Wykłady i odczyty w miejskich/wojewódzkich ośrodkach kultury/sztuki, udział w imprezach związanych z Lubelskim Festiwalem Nauki, wystąpienia eksperckie w audycjach radiowych i programach telewizyjnych emitowanych przez nadawców regionalnych i ogólnopolskich.
4. Współpraca z instytucjami życia społecznego (szkołami, wydawnictwami, redakcjami, muzeami, stowarzyszeniami, archiwami itd.), w skład których wchodzi pracownicy naukowcy Wydziału.
5. Udział pracowników WNH w krajowych i międzynarodowych gremiach naukowych oraz w zespołach eksperckich: Radzie Doskonałości Naukowej, komitetach nauk (m.in. w Komitecie Nauk o Literaturze PAN, Komitecie Nauk o Kulturze Antycznej PAN).
6. Udział pracowników WNH w charakterze członków zespołów eksperckich przy Centralnej Komisji Egzaminacyjnej (m.in. matura z języka łacińskiego i kultury antycznej), w Państwowej Komisji Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego i komitetach olimpiad (m.in. w Komitecie Głównym Olimpiady Języka Łacińskiego).
7. Prowadzenie egzaminów certyfikujących z języków obcych, m.in. włoskiego, hiszpańskiego i niderlandzkiego.

3.3.3. Wymiar wychowawczy.

Podstawowym celem wychowawczego wymiaru misji Wydziału Nauk Humanistycznych jest troska o integralność rozwoju osoby ludzkiej (*paideia*). Przejawia się ona wspieraniem rozwoju studenta ku odpowiedzialności, wrażliwości i uczciwości jako podstawowych wartości chrześcijańskich, znajdujących przejaw w rzetelnym pełnieniu ról społecznych i zawodowych. Wyrazem tej troski jest również wychowanie młodego człowieka do

świadomego uczestnictwa w życiu intelektualnym, kulturowym i artystycznym swego narodu oraz usprawnienie go do promowania kultury własnej poza granicami kraju.

Sposób realizacji:

1. Wspieranie aktywności studentów i utrzymywanie z nimi dialogu, który w toku edukacji akademickiej uczyni z nich faktycznych i pełnowartościowych partnerów nauczycieli akademickich w kwestiach kształcenia i wychowania, a w dalszej perspektywie (w szczególności podczas pracy w placówkach dydaktycznych) wyposaży w umiejętności prowadzenia dojrzałego dialogu z młodszym pokoleniem i przekazywania mu swoich najlepszych doświadczeń.
2. Otwartość na propozycje dotyczące zmian programowych i wspieranie aktywności samorządu studenckiego oraz kół naukowych WNH w kształtowaniu postaw i podejmowaniu akcji ważnych społecznie oraz istotnych z punktu widzenia organizacji życia akademickiego.
3. Wpajanie i premiowanie wysokich standardów etycznych w życiu uniwersyteckim zarówno na poziomie kształcenia, jak i codziennych zachowań, a tym samym bezwzględne potępienie przejawów naruszania własności intelektualnej oraz zachowań niegodnych studenta.
4. Etos wychowawczy na Wydziale Nauk Humanistycznych w wysokim stopniu zależy od zachowań pracowników naukowych, których formacja intelektualna i moralna wydatnie oddziałuje na postawy kształconych pokoleń. Dbłość więc o nienaganną postawę kadry dydaktycznej, prowadząca do kodyfikacji wzorców osobowych, ma wyraźny zamysł kształtujący i jako taka traktowana jest priorytetowo. Dzięki wzorcom płynącym „z góry” młodzi ludzie łatwiej stają się zdolni do budowania relacji na fundamencie zaufania wobec profesorów, wykazują też chęć powielania dostrzeżonych postaw i transponowania ich na innych.

3.3.4. Wymiar organizacyjny.

Wyrastająca z tradycji oraz modyfikowana pod wpływem nowych wyzwań i doświadczeń kultura organizacyjna, oparta na funkcjonalnej strukturze i poprawnie zdefiniowanych zakresach obowiązków oraz odpowiedzialności, stanowi fundament umożliwiający realizowanie misji zarówno Uniwersytetu, jak i Wydziału.

- Optymalizacja struktury organizacyjnej Wydziału dla zapewnienia poprawnej realizacji kształcenia filologicznego

Na mocy ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce doprowadzono do przyporządkowania kształcenia na kierunkach filologicznych, z natury dwudyscyplinowych, do jednej dyscypliny wiodącej, podczas gdy pełne i wartościowe kształcenie filologiczne wymaga pracy w zespołach interdyscyplinarnych w warunkach nierozłączenia od nauki. Podporządkowanie struktury Wydziału dyscyplinom doprowadziło do likwidacji dotychczasowych jednostek (dwudyscyplinowych instytutów filologicznych) sprawujących pieczę nad całością procesu

kształcenia w powiązaniu z działalnością badawczą i tym samym do całkowitego oddzielenia nauki od dydaktyki.

Sposób realizacji:

1. Wprowadzenie rozwiązań przeciwdziałających negatywnym skutkom rozdziału instytucjonalnego personelu obsługującego filologiczne kierunki studiów pomiędzy instytuty dyscyplinowe językoznawstwa i literaturoznawstwa. Rozwiązaniem takim jest powołanie jednostek do obsługi procesu dydaktycznego, koordynujących pracowników reprezentujących różne dyscypliny, a biorących udział w procesie dydaktycznym na jednym kierunku.

Trudności i zagrożenia:

Dążenie do uniformizacji struktury wszystkich wydziałów w ramach standaryzacji nie może być celem nadrzędnym wobec funkcjonalności tych struktur.

- Tworzenie jednostek interdyscyplinarnych

Przyjęta struktura wydziału/instytutu dopuszcza wyłącznie monodyscyplinowe katedry i ośrodki badawcze, co z zasady wyklucza możliwość tworzenia na Wydziale, wspomaganych ramami strukturalnymi, interdyscyplinarnych zespołów badawczych, mimo istnienia obszarów, na których takie badania są koniecznością wynikającą z natury przedmiotowej i wpływających stąd korzyści.

Sposób realizacji:

1. Zmiana legislatury wewnętrznej poprzez uwzględnienie w niej wymiaru interdyscyplinarnego na poziomie strukturalnym.

Trudności i zagrożenia:

Homogenizujące podejście do specyficznych potrzeb strukturalnych i potencjału naukowego wydziałów.

- Systemowe uregulowanie obciążeń dydaktycznych oraz drugiego miejsca pracy

Całkowite obciążenie dydaktyczne pracownika zatrudnionego na stanowisku badawczo-dydaktycznym włącznie z nadgodzinami nie może przekroczyć wymiaru godzin pracownika na ekwiwalentnym stanowisku dydaktycznym z uwagi na nieuchronne obniżenie jakości pracy naukowej. Analogicznie, drugie miejsce pracy nie może prowadzić do obniżenia poziomu dorobku naukowego pracownika, na podstawie którego następuje ocena parametryczna dyscypliny. Nie może też prowadzić do obniżenia jakości kształcenia.

Sposób realizacji:

1. Spójna legislatura uniwersytecka nienaruszająca praw pracownika, lecz w sposób jasny i z wyprzedzeniem określająca kryteria wartości parametrycznej dorobku, na podstawie których dziekan może rekomendować lub odmówić rekomendowania Rektorowi zgody na podjęcie pracy w drugim miejscu.

Trudności i zagrożenia:

Konieczne jest powiązanie oceny pracownika ze zgodą na drugie miejsce pracy, przy czym punktem odniesienia podczas podejmowania decyzji o zgodzie na drugie miejsce pracy musi

być ocena pracownika za miniony okres, mimo że nie zawsze okres ten będzie wchodził do bieżącej oceny parametrycznej.

- **Podnoszenie kompetencji pracowników, zarówno kadry zarządczej Wydziału, jak i administracji wydziałowej**

Sposób realizacji:

1. Szkolenia podnoszące kompetencje pracowników, w tym kadry zarządczej Wydziału, powinny być organizowane tak, by pełniły funkcję służebną wobec Wydziału.
2. Uczestnictwo w szkoleniach (również certyfikowanych) organizowanych w KUL, a także poza Uczelnią z możliwością finansowania z budżetu WNH.
3. Szkolenia dla kadry zarządczej, dotyczące aspektów formalnych oraz prawnych, w tym szkolenia wprowadzające na początku kadencji.

Trudności i zagrożenia:

Ad 1. Udział pracowników administracji w obowiązkowych szkoleniach niezwiązanych bezpośrednio ze stanowiskiem pracy.

Ad 2. Brak w budżecie Wydziału środków na niezbędne, lecz nieoferowane w KUL szkolenia dla kadry.

Ad 3. Brak szkoleń dla kadry zarządczej w ofercie KUL.

- **Organizacja pracy administracyjnej na Wydziale w sposób zgodny z jego specyfiką**

Sposób realizacji:

1. Przy zachowaniu liczebności kadry, wynikającej ze współczynników ogólnouniwersyteckich, struktura organizacyjna administracji wydziałowej winna być ustalana przez dziekana w sposób optymalny dla Wydziału.

Zagrożenia i trudności:

Forsowanie rozwiązań nieuwzględniających specyfiki Wydziału w imię ich jednolitości.

- **Poprawność ogniw procesów decyzyjnych dotyczących Wydziału**

Sposób realizacji:

1. Skorelowanie uprawnień do podejmowania decyzji z zakresem odpowiedzialności kierowników jednostek wydziałowych.

Trudności i zagrożenia:

Zaburzenie wagi pomocniczych ekspertyz wykonywanych przez agendy uniwersyteckie, niemające wglądu w procesy naukowe i dydaktyczne ani nieponoszące za nie odpowiedzialności od strony kadrowej.

4. Monitorowanie realizacji strategii rozwoju Wydziału Nauk Humanistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

W realizacji strategii rozwoju Wydziału Nauk Humanistycznych uczestniczą wszyscy jego pracownicy i studenci zgodnie z powierzonymi im obowiązkami i posiadanymi kompetencjami. Odpowiedzialność za realizację strategii rozwoju spoczywa na kadrze

zarządczej wszystkich szczebli struktury organizacyjnej Wydziału, wspieranej przez jego Sekretariat.

Zgodnie z regulacjami wewnętrznymi szczególnie odpowiedzialność w zakresie monitorowania realizacji strategii Wydziału przypada:

- w obszarze nauki – dyrektorom dyscyplin (Statut KUL § 41, ust. 1) we współpracy z dziekanem (§ 35 ust. 2). Rolę pomocniczą odgrywają w tym procesie Dział Ewaluacji Działalności Naukowej i Dział ds. Monitorowania Strategii Rozwoju Uniwersytetu. Za przygotowanie i realizację strategii poszczególnych jednostek w zakresie nauki, zgodnie ze strategią instytutu, odpowiedzialni są ich kierownicy: dyrektorzy instytutów, dyrektorzy ośrodków badawczych, kierownicy katedr;
- w obszarze kształcenia – dziekanowi (Statut KUL § 35, ust. 5. pkt 1) we współpracy z prodekanem ds. kształcenia, koordynatorami kierunków i członkami rad programowych;
- w obszarze wychowania – dziekanowi (Statut KUL § 35 ust. 3) we współpracy z prodekanem ds. studenckich (§ 36 ust. 3), a także opiekunami lat.

Narzędziami wspierającymi monitorowanie realizacji strategii Wydziału są:

- w obszarze nauki: ocena okresowa pracownika, bieżąca sprawozdawczość w zakresie dorobku naukowego, regulamin podziału środków w dyscyplinie i rezerwy dziekana;
- w obszarze kształcenia: ankiety ewaluacyjne zajęć, hospitacje zajęć, ocena okresowa pracownika, elementy wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, ocena programowa Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Lublin, 12 maja 2020 r.

dr hab. Magdalena Charzyńska-Wójcik, prof. KUL
Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych KUL